

Notat

Aflæggerbordsnotat: Orientering om det nuværende testapparat i Københavns Kommune og de nationale retningslinjer for ordblindetest

På Børne- og Ungdomsudvalgs møde d. 28. april 2021 efterspurgt udvalget en orientering om:

1. Det nuværende testapparat i Københavns Kommune
2. De nationale retningslinjer for ordblindetest

Lovgivningen og styrelsesvedtægt vedr. læse- og skrivevanskeligheder og ordblindhed

Børne- og ungdomsforvaltningen har i juni 2017 udarbejdet retningslinjer for brug af testning af ordblindhed og anvendelse af digital test i København, der bygger på ministeriets retningslinjer på området.

Derudover er der i Styrelsesvedtægtens bilag 9 retningslinjer, der gælder specifikt for Københavns Kommune ift. særlig læseplan for dansk/læsning:

"I København gælder, at såfremt den enkelte elev ved udgangen af første klasse ikke har erhvervet sig de grundlæggende afkodnings- og læseforståelsesstrategier, skal der senest i 2. klasse gennemføres individuelle tiltag, som kan sikre, at eleven i løbet af 2. klasse erhverver sig sådanne strategier."

Ligesom der sættes rammer for skolernes arbejde med ordblindetest i "Retningslinjer i Københavns Kommune for anvendelse af testning for ordblindhed og den digitale ordblindetest".

Jf. Folkeskolelovens § 3b stk. 2 er der retskrav om, at forældre kan få foretaget en ordblindetest af deres barn fra 4. klassetrin.

Ad 1 Det nuværende testapparat

Københavns Kommune arbejder kvalificeret og systematisk med elever, der har massive læse-skrivevanskeligheder eller er ordblinde.

I indskolingen sker den tidlige opsporing af elever med ordblindhed og læsevanskeligheder i form af sprogtest og læsetest. Testene tages på alle skoler i alle indskolingsklasser f.eks. obligatorisk sprogvurdering i børnehaveklasse, ligesom der anvendes gruppeprøver med stigende sværhedsgrad i hhv. 1. og 2. klasse.

9. juni 2021

Sagsnummer
2021-0131403

Dokumentnummer
2021-0131403-5

Center for Politik og HR
Fagligt Indhold og Kvalitet
Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN-nummer
5798009371201

Der benyttes endvidere individuelle læseprøver¹, og den digitale ordblindetest fra Undervisningsministeriet 2016 (der kan benyttes fra slutningen af 3. klasse).

Afdækning af ordblindhed foretages, på den enkelte skole, af skolens læsevejleder. Skolerne har forskellige muligheder for at afdække ordblindhed, når en elev har læse-skrivevanskeligheder og udviser tegn på ordblindhed. Børne- og Ungdomsforvaltningen arbejder med 'Den digitale ordblindetest' ud fra ministeriets 'Tjekliste til Ordblindetesten'.

Når diagnosen er stillet, skal skolen iværksætte handlingsplaner, der bl.a. omhandler følgende konkrete indsatser med henblik på at sikre elevens deltagelsesmuligheder i den daglige undervisning:

Jf. Folkeskoleloven er arbejdet med læse-skrivevanskeligheder og ordblindhed, og herunder at eleverne testes, skolelederens ansvar, men ofte er det uddelegeret til læsevejleder i samarbejde med klasselærer. Det er altid, ifølge fælles mål, den enkelte faglærer i fagene, der har ansvaret. I praksis understøttes dette af læsevejlederen.

Ad 2 De nationale retningslinjer for ordblindetest

Den digitale ordblindetest

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har i samarbejde med Socialstyrelsen, Center for Læseforskning på Københavns Universitet og Skoleforskningsprogrammet IUP ved Århus Universitet udviklet den tværgående ordblindetest.

Ordblindetesten skal bidrage til en sikker og ensartet identifikation af ordblindhed. Testen kan kun benyttes om foråret i grundskolen for elever fra 3.-9. klasse, hvor der er tegn på ordblindhed. Testen kan anvendes fra grundskolen til de videregående uddannelser – på tværs af kommunegrænser og uddannelser. Testen tages én, højst to gange gennem hele skole-uddannelsesforløbet, og hvis resultatet er "ordblind", skrives det ind i Uddannelsesplanen.

En sikker og ensartet identifikation af ordblindhed er vigtig for at mindske de negative konsekvenser af vanskelighederne og for at sætte ind med målrettet og særligt tilrettelagt undervisning, der kan støtte og fremme elevens læse- og staveudvikling.

Formålet med at anvende den nationale ordblindetest er, at

- sikre en ensartet identifikation af ordblindhed på tværs af kommunegrænser og uddannelser
- vanskelighederne identificeres tidligt
- planlægge et fyldestgørende undervisningstilbud for ordblinde elever i grundskolen i Københavns Kommunes folkeskoler
- indgå i grundlaget for at indstille til særlige foranstaltninger for elever med læse-skrivevanskeligheder eksempelvis intensive læse- og skriveforløb
- testen følger eleven ved overgange i skole- og uddannelsesforløbet.

¹ F.eks. IL-prøver, Elbros ordlister, DVO (dansk videnscenter for ordblindhed) mv.

Testen er udarbejdet til testning af enkeltelever, og kan ikke anvendes til klassescreeing - derfor anbefales testen til følgende målgruppe:

- Elever, primært uden kognitive vanskeligheder, der viser tegn på læse-stavevanskeligheder, og hvor der er mistanke om ordblindhed.
- Ordblindetesten er ikke udviklet til og derfor heller ikke afprøvet i forhold til elever med behov for specialundervisning på specialskoler og specialklasser, hvilket betyder, at grænseværdierne på Ordblindetesten kan være misvisende at anvende på denne gruppe af elever.
- Elever som læsevejlederen, i samarbejde med områdets tværfaglige support og skolens ledelse, vurderer som værende i risikozonen for at udvikle læse-og stavevanskeligheder. Det kan være efter resultater i nationale test eller andre læsetest.
- Ordblindetesten tilbydes fra slutningen af 3. klasse.

Hvad kan testen, og hvad kan den ikke?

Skellet mellem ordblind og ikke ordblind er ikke kategorisk.

Ordblindetesten er ét - af mange - redskaber til støtte for afdækning af eventuel ordblindhed. Tilbagemeldingen til elev og forældre bør ikke kun basere sig på Ordblindetestrapporten, men bør suppleres af testvejlederens faglige overvejelser og konklusioner, herunder information om opfølgning på testen.

Testen scorer eleven som: 'ordblind', 'usikker fonologisk kodning' eller 'ikke ordblind'. Hvis eleven har læsevanskeligheder af andre årsager, er der andre testmaterialer, der kan afdække disse vanskeligheder.

Skolens læsevejleder afgør, hvilke supplerende test og screeninger, der er relevante i forhold til at afdække læsevanskeligheder.

Ordblindhed er bare én form for læsevanskeligheder, og ordblindetesten har ikke til formål at støtte undersøgelsen af andre slags læsevanskeligheder.

Elever kan have vanskeligheder med tekstforståelse, fordi deres *sprogforståelse* ikke er god. Det kan skyldes et begrænset ordkendskab (fx hvis modersmålet ikke er dansk), begrænset baggrundsviden, vanskeligheder med tankeslutninger under læsning, begrænset opmærksomhed på egen forståelse m.v.